

SámiSoster gádjundoaimma ordnema láhkaevttohusas: Sámit ja Davvi-Suopma eai báljo leat váldon vuhtii

Ristenrauna Magga SámiSosteris dadjá, ahte sápmelaččat ja Davvi-Suopma leat vajálduvvAn gádjundoaimma ođasmahttimis, mii lea dál jodus. Gádjundoaimma láhkaodasmahttin bohtá fápmui jagis 2019. Ođastusain vigget čoavdit mo bohtet lágídit gádjundoaimma olles Suomas.

Govva: Vesa Toppari / Yle

Suomas leat dál ođasmahttimin gádjundoaimma, mii ollašuhtho oassin eanagotteodastusa seamma áigetavvaliin ja seamma guovlojuogu in go sosiála- ja dearvvašvuodabálvalusa ođasmahttin, nu gohčoduvvon sode-ođastus. Ođastusain geahččalit oažžut bálvalusa vuodustusaid seammalárganin olles riikkas. Ristenrauna Magga SámiSosteris goittotge oaivvilda, ahte dán láhkaháPmosis ii oidno mange láhkai, ahte ollašuvašii seammalárganin olles Suomas.

– Doppe ii dien láhkai oidno, ahte livččii oba Suomas seammalárgan dát. Ii dát Davvi-Suopma leat máinna ládje váldojuvvon dađi gummebut vuhtii. Oppa dán láhkaevttohusas lea nu, ahte das ii daddjojuvvo sámiid birra maidege.

Gádjundoaimma ođasmahttin

Sisáššiidministeriija vuollasaš gádjundoaimma ođasmahttinfitnu áigodat álggii jahki dassái ja nohká jagi 2018 loahpas.

Ođastusain áigot čohkket gádjunbálvalusaid viđa eanagoddái, main leat universitehtabuohcevesut ja mat vástidit vuosttasdivššu ordnemis.

Suomas bohtet leat jagi 2019 álggu rájes vihtta gádjunlágádusa. Dál Suomas leat 22 guovlogádjunlágádusa.

SámiSoster áidna sámeoaidninguovllus cealkán doaibmi

SámiSoster -searvi lei áidna sámi organisašuvdna, mii lea cealkán Suoma ráddehusa láhkahápmosis gádjundoaimma ordnemis. Magga muitala, ahte sámedikkis iige sámegeiddain leat bivdon cealkámušat.

– Ministeriija ii lean bivdán sierra cealkámušaid sámedikkis iige sámegeovllu gieiddain. Dat lei boahtán dušše Lappi lihttui, dušše deike davás. Muhto SámiSoster lea mielde dan Suoma siskkáldas dorvvolašvuođa plánaid bargjoavkkus ja dan bakte celkkiimet das.

Rádjeguovllu ovttasbargu ii váldojuvvon láhkaevttohusas vuhtii. Eanodagas ja Ohcejogas dat lea erenomáš dehálaš, oaivvildit SámiSosteris. Magga dadjá, ahte odđa lágas bálvalusat galget dorvvastuvvot eaige oaččo heajudit dálá dásis.

- Njuolgga evttohus mis gal lea, ahte galggašii sierra čielggadit sisáššiidministeriija, ahte mainna láhkai dat sápmelaččaid vuodđovuogatvuodaid ja vuodđolága paragrafat váldojuvvojit vuhtii dál dán láhkaodasmahttimis.

Gielalaš vuogatvuoddat dehálaččat maid dán ođastusa ektui

Magga ii leat áibbas duđavaš dálá láhkahápmosis, go dat vájálduhtta oalát olbmuid Sámis. Su mielde láhkaevttohusa váikkuhusaid árvvoštallamis čuožžu, ahte dat ii guoskka gielalaš vuogatvuodaide ja gielalaš áššiid ii dárbbas váldit vuhtii.

– Giellaláhkii eai čujut, ja dieđusge mii čujuhit, ahte fertejit dat vuodđoláhkaparagrafat váldojit vuhtii. Ja ahte go lea duođalaš heahti, de dat ii leat miige gielalaš ášši obanassiige, baicce oažžut veahki. Gielas lea mearkkašupmi go don bivddát veahki. Ja go lea sáhka gádjundoaimmas, de ii dasa dulkoma astta gal ordnet ja ii leat oba vejolašge.

"Ávžžuhan sámedikki geavahit sin ovccát paragrafa dán ášši olis"

Ristenrauna Magga váillahivčče maid sámedikki oainnu dán ođastussii. Son ávžžuhivččege sámedikki boltasit ja bivdit sisáššiidministeriija ordnet ráđđádallamiid singuin, ovdalge ášši ovdána.

– Mun oainnán gal, ahte go sámedikkis eai leat bivdán cealkámuša, de sámediggi sáhtášii gal geavahit sámedikki lága ovccát paragrafa ja bivdit ráđđádallamiid, dainna go dat lea hirbmat mearkkašahtti láhka árgabeaivvi eallimis juohke olmui. Dán lágas galggašii dorvvastit, ahte dáppe leat doarvái resurssat ja dorvvastit dan dili, ahte dáppe maid olbmot ožžot veahki.

- Rosa-Máren Magga Yle